

Evaluační zpráva programu Stop násilí 2024

Diakonie ČCE - Středisko celostátních programů a služeb

Registrační číslo projektu:	CZ.03.02.01/00/22_043/0001448
Číslo programu:	03
Název programu:	Operační program Zaměstnanost plus
Číslo výzvy:	03_22_043
Název výzvy:	Podpora sociálního začleňování cílových skupin

leden 2025

zpracoval PhDr. Václav Chytrý

www.nasilivevtazich.cz

Obsah

Úvod	3
Anotace a cíle projektu	3
Evaluace cílů projektu	4
Zvýšení kapacity programu	4
Zvýšení kapacity probačního a vězeňského programu	5
Vznik terapeutického programu pro děti a mládež	6
Zvýšení povědomí o potřebě programů	7
Evaluace úspěšnosti a efektivity	9
Metody evaluace	9
Průběh evaluace a výstupy	10
Dotazník frekvence agresivních projevů	12
Dotazník spokojenosti a subjektivně vnímané změny	14
Dotazník agresivity Busse a Perryho (BPAQ)	18
Dotazník MMPI-2	19
Kvalitativní hodnocení	20
Diskuse	21
Závěr	22
Přílohy	23

Úvod

Program Stop násilí je určen klientům, kteří se dopouštějí násilného chování. Podpora probíhá v rámci terapie, a to jak individuální, tak i párové a skupinové. Program funguje od roku 2009, každý rok zpracováváme evaluační zprávu, jejímž cílem je zhodnotit naplňování projektu a podat zprávu o činnosti programu za uplynulý rok.

V první části této zprávy zhodnotíme plnění dílčích cílů, které jsme si stanovili v rámci zmíněného projektu. Ve druhé se zaměříme na zhodnocení efektivity programu/terapie a prospěšnosti pro samotné klienty.

Anotace a cíle projektu

Schválený projekt se zaměřuje na posílení kapacity terapeutického programu pro násilné osoby, v rámci řešení domácího i genderově podmíněného násilí. Jde o individuální, párovou a skupinovou terapii dobrovolnou i soudně danou se zaměřením na násilí v rodinách s dětmi. Pilotně začleníme terapii dětí a mladistvých, kteří se dopouští násilí v rodině či v intimních vztazích. Součástí projektu je rozvoj spolupráce s relevantními subjekty a přenos know-how ze zahraničí. Díky kampani chceme přispět ke zvýšení informovanosti o problematice násilí.

Stanovili jsme si 4 hlavní cíle projektu:

- a) zvýšení kapacity projektu pro násilné osoby
- b) zvýšení kapacity pro násilné osoby, které mají terapii nařízenou soudně
- c) vznik nového specializovaného terapeutického programu pro děti a mladistvé
- d) zvýšení povědomí o potřebě programů pro pachatele násilí

Evaluace cílů projektu

V rámci projektu jsme si stanovili dílčí cíle a indikátory jejich splnění. Projekt probíhá od roku 2024 do konce roku 2026. V následujících čtyřech podkapitolách předkládáme jejich hodnocení za rok 2024.

Zvýšení kapacity programu

Naším cílem je navýšit kapacitu terapeutů z 10 na 18 za období 3 let trvání projektu (z toho 3 noví terapeuti pro dobrovolné klienty, 2 terapeuti v rámci povinné/nařízené terapie a 3 terapeuti pro chatové poradenství). Tento cíl se daří naplnit, v současné chvíli v programu pracuje celkem 17 terapeutů, čímž se zvýšila kapacita programu, a tedy i dostupnost programu pro nové klienty. V tabulce níže uvádíme přehled počtu všech terapeutů v programu.

	Počet pro dobrovolné klienty	Počet pro nařízenou terapii	Počet pro párovou terapii	Počet pro mladistvé	Počet pro skupinovou terapii	Počet pro chatové poradenství	Celkový počet terapeutů*
Celkem	13	5	3	3	2	5	19*
Z toho muži	2	2	1	2	1	0	4
Z toho ženy	11	3	2	1	1	5	15

Tabulka 1 – Počet terapeutů v roce 2024. * Někteří z terapeutů působí ve více formách terapeutické práce (např. v programu pro dobrovolné i mladistvé klienty)

V následujícím roce chceme stávající počet terapeutů zachovat, případně navýšit o jednoho člena, abychom tak plnili stanovený cíl.

Dalším dílčím cílem bylo zvýšení kapacity počtu klientů z 80 na 120 osob. Níže v tabulce předkládáme porovnání roku 2023 a 2024. Počet klientů, kteří se účastnili našeho programu, se v minulém roce zvýšil o 35 %. Celkem jím prošlo či prochází 109 klientů. Celkový počet klientů, kteří se na nás obrátili (včetně těch, kteří nakonec do programu nenastoupili, nebo jim byla doporučena jiná forma pomoci), se meziročně zvýšil o 60 %.

	2023	2024	Rozdíl (nárůst / snížení)
Počet klientů, kteří se účastnili programu	81	109	+ 35 %
Celkový počet klientů	99	158	+ 60 %

Tabulka 2 – Srovnání počtu a rozdílu klientů v letech 2023 a 2024

Cíl se tedy v tuto chvíli daří naplňovat. Maximální kapacita všech terapeutů se nyní pohybuje mezi 100 a 120 klienty ročně. V praxi to znamená, že se zkrátila doba čekání na započetí terapie. Klient, který se na nás obrátí, čeká v průměru přibližně 2 týdny, než je mu nabídnut termín konzultace. Doplnění týmu o jednoho dalšího terapeuta by mělo kapacitu v následujícím roce zvýšit na 120 – 130 klientů / rok.

Dalším kritériem hodnocení tohoto cíle je zvládnutí agrese a zlepšení blízkých vztahů (např. s partnery, dětmi apod.). 52% klientů referuje o zlepšení partnerského vztahu (7% uvádí zhoršení a 41% na otázku nedokázalo nebo nemohlo odpovědět). Blízké vztahy se podařilo zlepšit u 59% klientů a vztah s dítětem či dětmi se zlepšil u 33 % klientů. Odečteme-li z výsledků položku „nevím“, kdy klienti buď nedokázali odpovědět, děti či partnera nemají, případně se u nich vztah s dotyčnými nezměnil, pak můžeme konstatovat, že u všech zbývajících klientů se zlepšil vztah s dětmi i blízkými osobami. U partnerského vztahu se u 88% vztah zlepšil, u 12% se vztah zhoršil. Naším kritériem bylo dosažení zlepšení u 80% klientů, kteří dokázali na otázku odpovědět, považujeme tedy toto kritérium za splněné.

Graf 1 - Procentuální četnost odpovědí na změnu v blízkých vztazích; hodnocení posunu na základě absolvování programu

Zvýšení kapacity probačního a vězeňského programu

Realizace programu by měla přispívat k prevenci a eliminaci násilí u soudně dané terapie jako součásti trestu. Absolvování terapie by mělo (kromě jiného) pomáhat k udržení se na trhu práce u alternativních trestů, podporovat a motivovat klienty při návratu na trh práce po propuštění z výkonu trestu. Naším cílem bylo začít realizovat program ve věznicích v době 6 měsíců před propuštěním. To se v minulém roce podařilo. Spolupracujeme s věznicí Vinařice, kde již v tomto roce terapie probíhaly. Účastnilo se jich celkem 5 klientů. Aktuálně s klienty ve vězení pracuje pouze jeden terapeut z důvodu specifických nároků pro výkon terapie ve věznicích (podmínka vzdělání). V následujícím roce plánujeme přijmout dalšího terapeuta a zvýšit tak dostupnost terapie i naši působnost. Plánujeme

též navázat kontakt i s dalšími vězeňskými zařízeními v Praze a Středočeském kraji, kde se budeme snažit

vyjednat možnost terapie pro klienty, kteří byli odsouzeni za násilný trestný čin (a jsou v předvýstupním oddělení).

Kromě realizace vězeňského programu jsme též navýšili kapacitu pro osoby, kterým byla terapie nařízena soudně. Buď v rámci předčasného propuštění, nebo při podmíněčném odsouzení, jakožto součást probačního dohledu. Za indikátor úspěšnosti jsme si stanovili navýšení kapacity o 50 %, z 20 na 30 klientů. Níže v *tabulce* (č.3) uvádíme přehled počtu klientů v roce 2024, ve srovnání s rokem předcházejícím.

	2023	2024	Rozdíl (nárůst / snížení)
Celkový počet „probačních“ klientů, kteří nastoupili do programu	20	27	+ 35 %
Kapacita „probačního“ programu (maximální počet klientů)	20	30	+ 50 %

Tabulka 3 – Srovnání počtu a rozdílu „probačních“ klientů v letech 2023 a 2024

Druhým indikátorem úspěšnosti je procento klientů, kteří terapii úspěšně dokončí. Z celkového počtu 27 osob terapii úspěšně dokončilo 11 (41%), 5 (19%) ji ukončilo předčasně, s dalšími 11 klienty (41%) terapie pokračuje i v dalším roce. V tomto ohledu se nám náš cíl podařilo splnit částečně, stanovili jsme si 80% úspěšnost dokončení. Pokud by všichni pokračující klienti program dokončili v následujícím roce, pak bychom dosáhli potřebného poměru nad 80%. Toto stanovené kritérium tedy budeme moci zhodnotit až v závěrečné evaluaci. U klientů, kteří program dokončí, zjišťujeme na konci programu, zda dokázali přijmout odpovědnost za své chování a zda se již násilí nadále nedopouští. Z výstupních dotazníků vyplývá, že celkem 82% dokázalo přijmout odpovědnost. Klienti dále po skončení terapie reflektovali aktuální přítomnost násilného chování (např. bití, rozbíjení věcí, nadávky, ponižování, kontrola partnera apod.) V 89% se tohoto násilného chování nedopouští, 7% agresivních projevů se dopouštějí zřídka (jednou za několik měsíců) a 4% občas (jednou za 1-2 měsíce). I v tomto ohledu byly naše cíle naplněny.

Vznik terapeutického programu pro děti a mladistvé

V uplynulém roce se podařilo založit nový program, který je určený dětem a mladistvým od 12 do 18 let. Nabízíme jim individuální terapii a možnost chatového poradenství. V programu působí vedoucí týmu, 3 terapeuti a 5 poradců chatu. Byla vytvořena metodika programu a aplikace pro chat (<https://chat.teenterapie.cz/poradna>), kam se mohou mladiství obracet, navázat první kontakt s poradcem. První klienti do individuální terapie nastoupili v březnu 2024 a během roku byla

navázána terapeutická spolupráce s 11 mladistvými klienty, s nimiž proběhlo celkem 136 konzultací. V rámci chatového poradenství proběhlo 10 chatů s klienty.

První část našeho cíle jsme tedy splnili: vznikl program pro mladistvé, proběhlo pilotní testování a v současné chvíli program funguje a přijímá nové klienty. Druhý kvantitativní cíl zatím naplněn nebyl.

Předpokládali jsme vstup 20 klientů a 270 chatových kontaktů. V tomto ohledu se nám podařilo v prvním případě splnit pouze 55 % plánu, ve druhém pouze 4% plánovaných kontaktů. K příčinám a návrhu řešení se vyjadřujeme v rámci diskuse.

Zvýšení povědomí o potřebě programů

Součástí našeho programu je i informování široké odborné veřejnosti a problematice násilí a možnostech naší podpory pro pachatele násilí. Naší snahou je navázat spolupráci s odborníky v oboru. V roce 2024 jsme tak učinili vícero cestami. Propagujeme náš program skrze zajímavé články a odkazy na našich webových stránkách (<https://www.nasilivevtazich.cz/>), na sociálních sítích (facebook: @programstopnasili, Instagram: @stop_nasili, platformě X: <https://x.com/StopNasili>). Druhou cestou byla naše aktivita v rámci naší aktivní účasti nebo realizace propagačních akcí:

- Konference „Plzeň proti násilí“ dne 26. 11. 2024. Na konferenci vystoupila garantka a terapeut programu Stop násilí.
- Běh proti násilí dne 19. 9. 2024, kterého se zúčastnilo 285 běžců.
- Setkání s pracovníky Probační a mediační služby dne 29. 11. 2024, na kterém byla představena naše práce s klienty, kteří se potýkají s násilím.

Třetí cestou bylo navazování osobních kontaktů a spolupráce s jednotlivými pracovníky v příbuzných službách. Níže v tabulce uvádíme počty a seznam spolupracujících organizací.

	Plánovaný počet spolupracujících odborníků	Počet spolupracujících odborníků	Seznam spolupracujících organizací
Probační a mediační služba / soud	9	21	PMS Beroun PMS Praha PMS Praha - východ PMS Kladno PMS Benešov PMS Příbram PMS Kutná Hora Obvodní soud pro Prahu 4 Obvodní soud pro Prahu 10

Pracovníci OSPOD a soc. kurátoři (MČ Praha 1–22)	12	11	OSPOD Praha 2 OSPOD Praha 4 OSPOD Praha 6 OSPOD Praha 10 SVP Praha 2 Kurátor Praha - Černošice
Věznice	1	1	Věznice Vinařice
Manželské a rodinné poradny	10	1	CPSP SK Praha
Intervenční / krizová centra/ostatní	2	7	KC RIAPS SOS Centrum Diakonie PN Bohnice LOM IC Praha - Viola Sananim advokát

Tabulka 4 – Přehled spolupracujících organizací v roce 2024

Spolupráce s probačními pracovníky, pracovníky OSPODů i vězeňskými pracovníky se nám navázat podařilo. Stále ale máme nedostatek spolupracovníků u manželských a rodinných poraden. Na navázání spolupráce i s těmito organizacemi se chceme zaměřit v následujícím roce.

Evaluace úspěšnosti a efektivity

Cílem této části evaluace je zjištění a zhodnocení úspěšnosti a efektivity samotné terapie. Stanovili jsme si základní 3 kritéria, jsou jimi:

- 1) Změna v chování klientů na základě absolvování terapie.
- 2) Hodnocení prospěšnosti terapie samotnými klienty.
- 3) Počet klientů, kteří program úspěšně dokončí.

Metody evaluace

V roce 2024 jsme v rámci evaluace pracovali s kombinací 4 kvantitativních nástrojů:

- a) **Dotazník frekvence agresivních projevů**, který se skládá z celkem 15 otázek zjišťujících četnost různých projevů násilného chování (např. nadávky, facky, fyzické omezování pohybu, ponižování apod.). Účastníci programu dotazník vyplňovali na začátku spolupráce a následně při ukončování programu. Rozdíly v odpovědích a v četnosti agresivních projevů nám tak dávají zprávu o změně v jejich chování, a tedy i o posunu v oblasti agresivního jednání a smýšlení.
- b) **Dotazník spokojenosti a subjektivně vnímané změny**, který obsahuje celkem 12 otázek směřovaných ke zhodnocení oblastí, na které měla terapie vliv. Zároveň je od klientů zjišťována i jejich spokojenost s programem.
- c) **Dotazník agresivity Busse a Perryho (BPAQ)** slouží ke screeningu agresivních tendencí. Skládá se z celkem 29 otázek a měří čtyři dimenze agresivity: fyzickou a verbální agresivitu, hostilitu a hněv. Fyzická a verbální agrese zahrnuje zraňování nebo poškozování druhých, hněv zahrnuje fyziologické nabuzení (přípravu na projev agrese) a reprezentuje emocionální a afektivní komponentu chování. Hostilita se skládá z pocitů nepřátelství a nespravedlnosti a reprezentuje kognitivní komponentu chování.
- d) **Dotazník MMPI-2** je standardizovaným nástrojem, který slouží ke zjišťování vlastností osobnosti a přítomnosti psychických poruch, slouží jak k obecnému hodnocení osobnosti, tak k identifikaci specifických poruch. Klienti tento dotazník vyplňují na začátku programu. Naším cílem je vytvoření „profilu“ pachatelů násilí a též nalezení společných rysů a vlastností u klientů našeho programu.

Klienti dotazníky vyplňovali online, pomocí specializovaného softwaru nebo formou „tužka-papír“. Spolupráce s klienty byla v rámci programu vyhodnocována vždy i kvalitativně – pomocí závěrečných hodnotících pohovorů s terapeutem, kdy klienti reflektovali přínos programu a svůj vlastní posun s ohledem na násilné chování i osobností změny.

Naší snahou bylo zachytit a zhodnotit i dlouhodobý vliv našeho programu na chování klientů. Od roku 2022 jsme do evaluačního procesu přidali ještě třetí dotazník, který klienti vyplňují 6 měsíců po skončení programu. V současné chvíli ovšem máme pouze malý počet dat potřebných pro statistické zpracování. V roce 2024 se nám od klientů vrátilo pouze 5 dotazníků. Vyhodnocení a implementaci tohoto nástroje do evaluačních závěrů tedy předpokládáme až v následujících letech. Možné příčiny a návrhy řešení uvádíme v diskusi.

Průběh evaluace a výstupy

V roce 2024 se na nás obrátilo celkem 158 klientů, do některého z variant našeho program nastoupilo 109 z nich (85 mužů a 24 žen). 34 klientů program úspěšně ukončilo, 59 v něm pokračuje i do dalšího roku a 16 klientů program nedokončilo, nebo s nimi byla v průběhu terapie spolupráce ukončena. V několika případech se jednalo o krátkodobé poradenství, nikoli o komplexní terapeutický program.

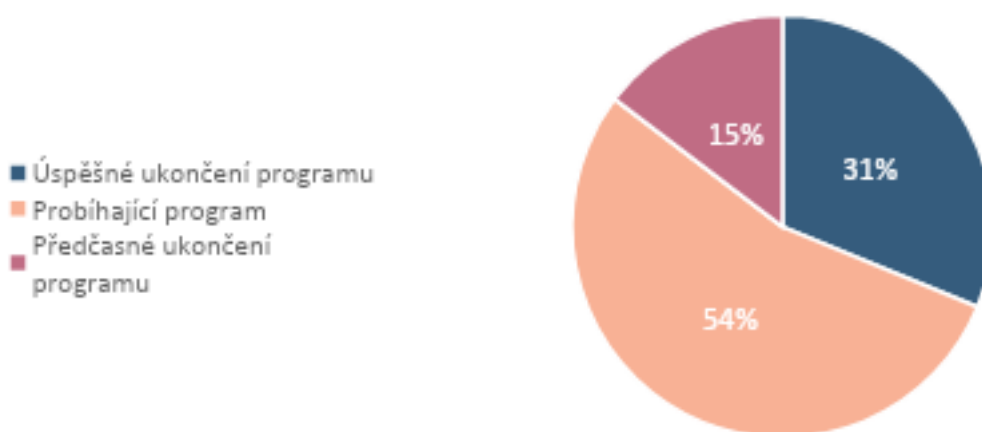
Nejvyšší věk u klienta dosáhl 51 let, nejmladšímu klientovi bylo 12 let. Průměrný věk byl 33,5 roku. Přehled počtů všech klientů uvádíme v *tabulce 5*.

Celkový počet klientů v roce 2024	Klienti, kteří prošli v roce 2024 programem	Klienti, se kterými stále probíhá spolupráce (dokončení programu v roce 2025)	Klienti, kteří program nedokončili (přerušili či ukončili spolupráci)	Klienti, kteří úspěšně absolvovali celý program
158	109	59	16	34

Tabulka 5 – Počty klientů v roce 2024

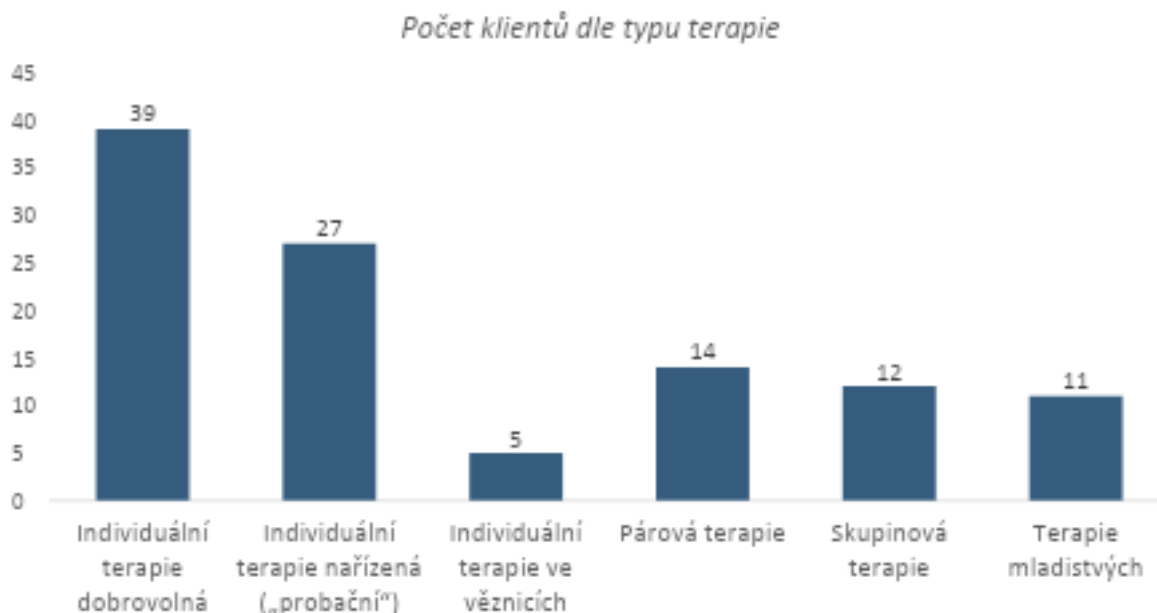
Z výše uvedených čísel vyvozujeme efektivitu programu. Důležitý byl pro nás v tomto ohledu poměr mezi klienty, kteří nastoupili a těmi, kteří ho úspěšně (ne)ukončili. Níže (*graf 2*) uvádíme procentuální rozložení. Podrobnějšímu rozboru se pak věnujeme v *diskusi*.

Efektivita programu

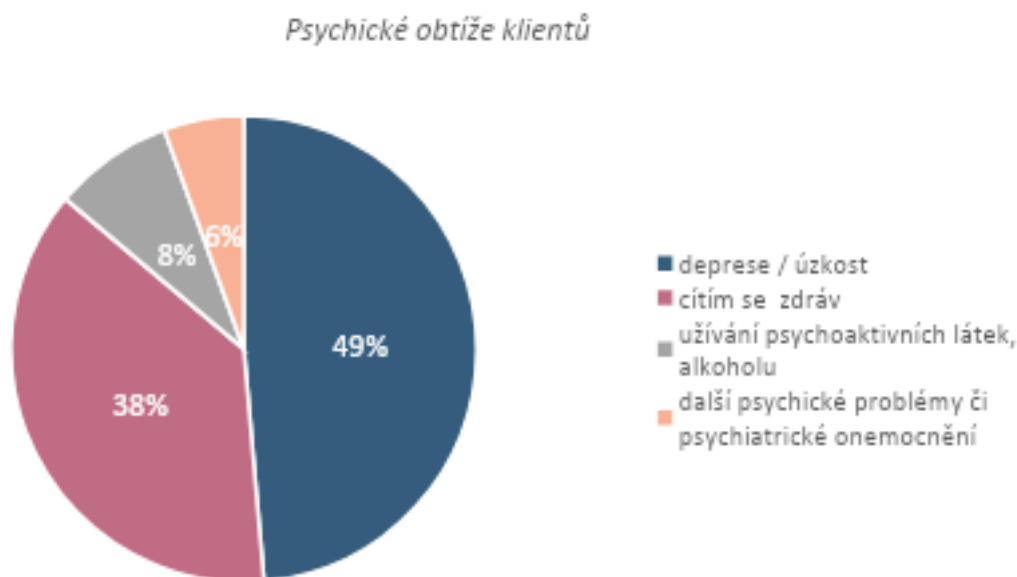
Graf 2: Poměr počtu klientů, kteří program (ne)úspěšně ukončili či v něm aktuálně pokračují

Jednotlivým klientům jsme nabízeli různé formy/typy terapie, vždy záleželo na jejich potřebách, očekávání či problematice, se kterou přicházeli. V následujícím grafu uvádíme jednak seznam různých forem terapie v rámci našeho programu a též počty klientů v uplynulém roce.

Graf 3 - Počty klientů v jednotlivých formách programu

Před vstupem do programu zjišťujeme subjektivně vnímané psychické obtíže klientů. Poměrně značná část z nich se s různými problémy potýká. Téměř polovina klientů se potýkala s úzkostí či depresí, 38% se cítilo psychicky zdravo, 8% přiznává problém s nadužíváním návykových látek a 6% má jiné psychické či psychiatrické onemocnění.

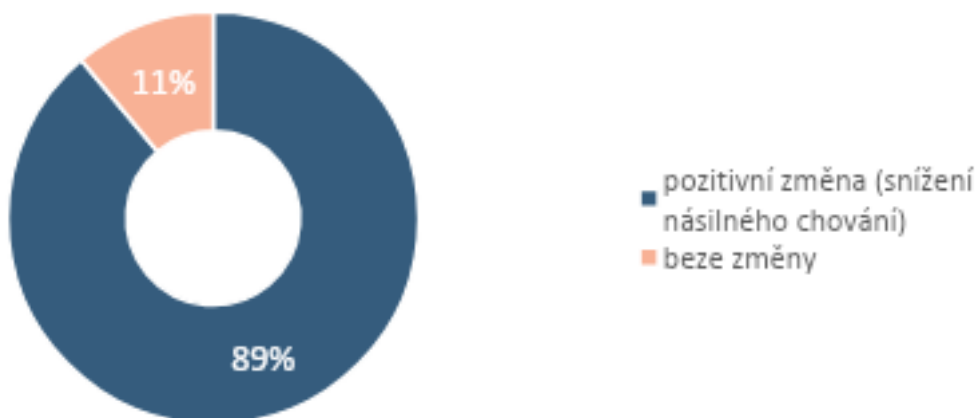

Graf 4 - Procentuální četnost odpovědí klientů při vstupu do programu ohledně jejich psychického zdraví

Dotazník frekvence agresivních projevů

Pomocí tohoto dotazníku jsme hodnotili kritérium změny chování u klientů na základě proběhlé terapie. Hledali jsme rozdíly mezi stavem na začátku (před vstupem do terapie) a po skončení programu. Z rozdílů tedy usuzujeme na změnu agresivního jednání (a zároveň vliv proběhlé terapie). V následujících grafech uvádíme procentuální četnosti vybraných odpovědí u 27 klientů, kteří prošli evaluačním procesem.

Změna frekvence agresivních projevů

Graf 5 - Procentuální četnost klientů; srovnání frekvence agresivních projevů před započítím programu a po jeho skončení

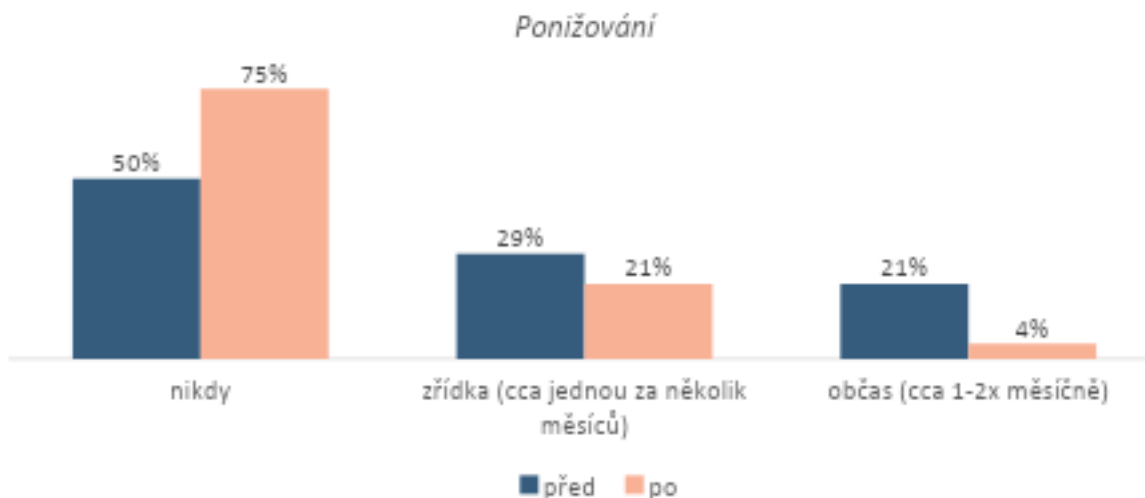
Z výsledků vyplývá, že u téměř 90 % klientů se podařilo snížit výskyt násilného chování. Na 11 % klientů program neměl, v ohledu na jejich násilné chování, žádný vliv.

Následující grafy ukazují srovnání odpovědí klientů při vstupu do programu a při jeho ukončení. Klienti byli tázáni na četnost výskytu daného jednání (před započítím programu a v době docházení do programu).

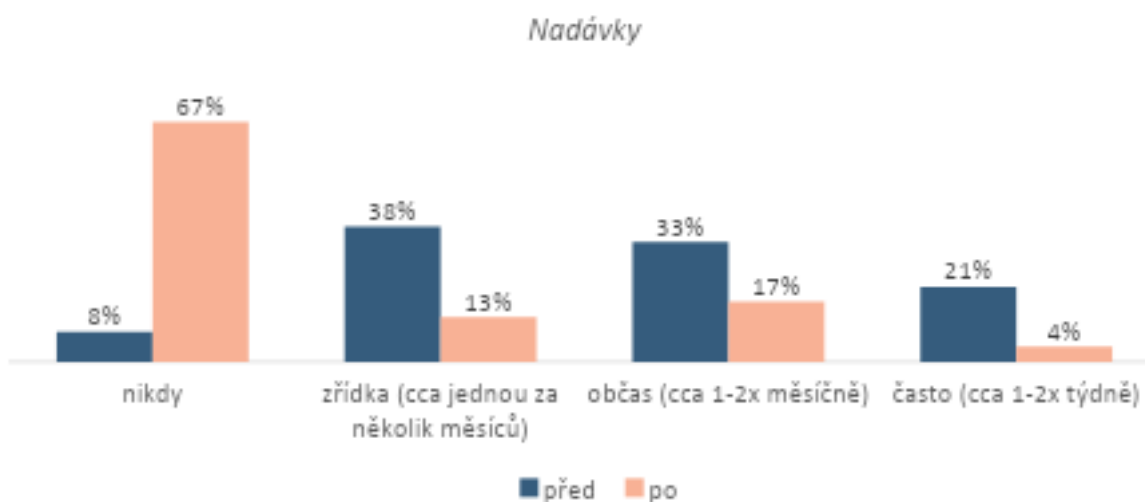
Rozbíjení věcí

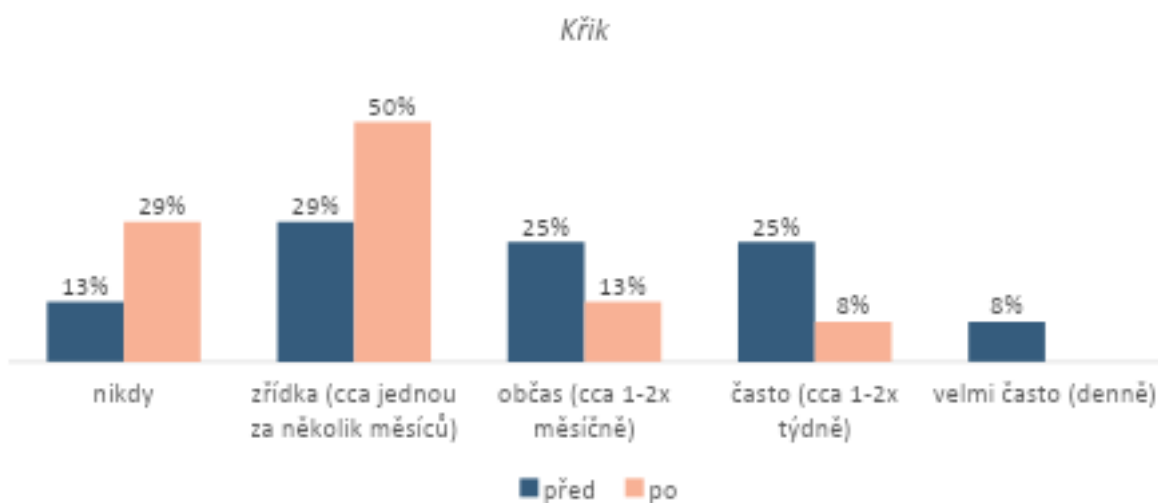
Graf 6 - Procentuální četnost odpovědí; srovnání frekvence chování před započítím programu a po jeho skončení

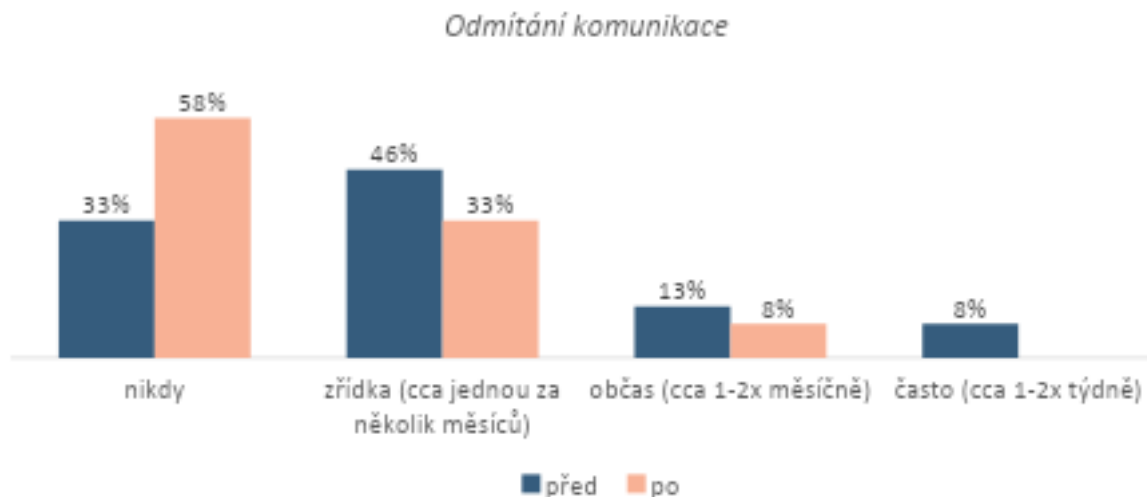
Graf 7 - Procentuální četnost odpovědí; srovnání frekvence chování před započítím programu a po jeho skončení

Graf 8 - Procentuální četnost odpovědí; srovnání frekvence chování před započítím programu a po jeho skončení

Graf 9 - Procentuální četnost odpovědí; srovnání frekvence chování před započítím programu a po jeho skončení

Graf 10 - Procentuální četnost odpovědí; srovnání frekvence chování před započítím programu a po jeho skončení

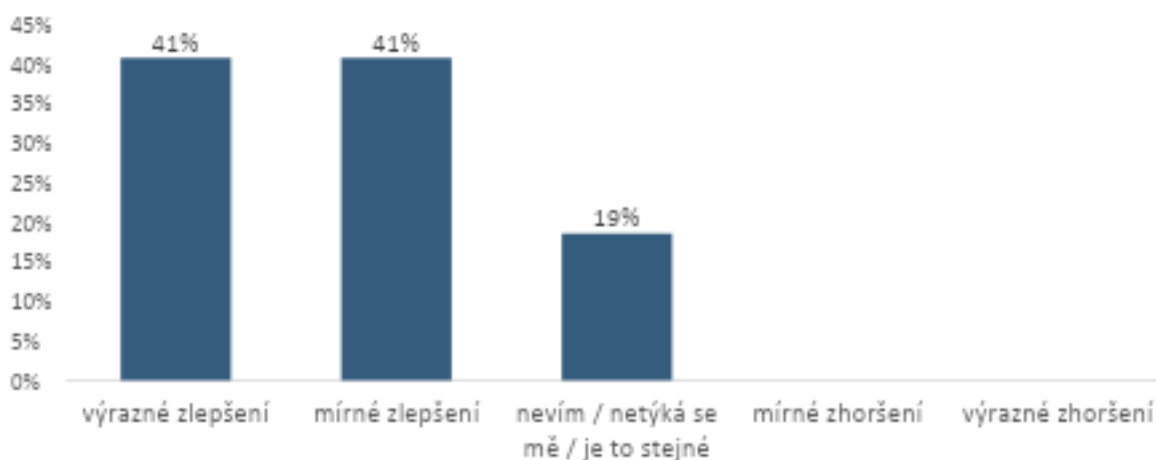

Graf 11 - Procentuální četnost odpovědí; srovnání frekvence chování před započítím programu a po jeho skončení

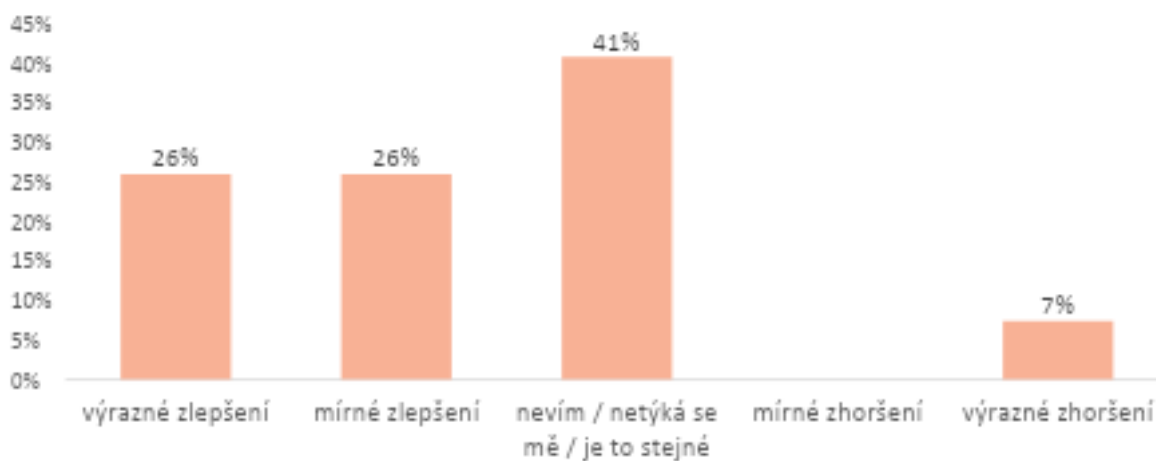
Z odpovědí/grafů uvedených výše (a stejně tak u ostatních položek dotazníku) lze vyčíst, že u účastníků došlo během programu ke značnému posunu. Četnost agresivních projevů se výrazně snížila. Přehled všech odpovědí klientů uvádíme v příloze.

Dotazník spokojenosti a subjektivně vnímané změny

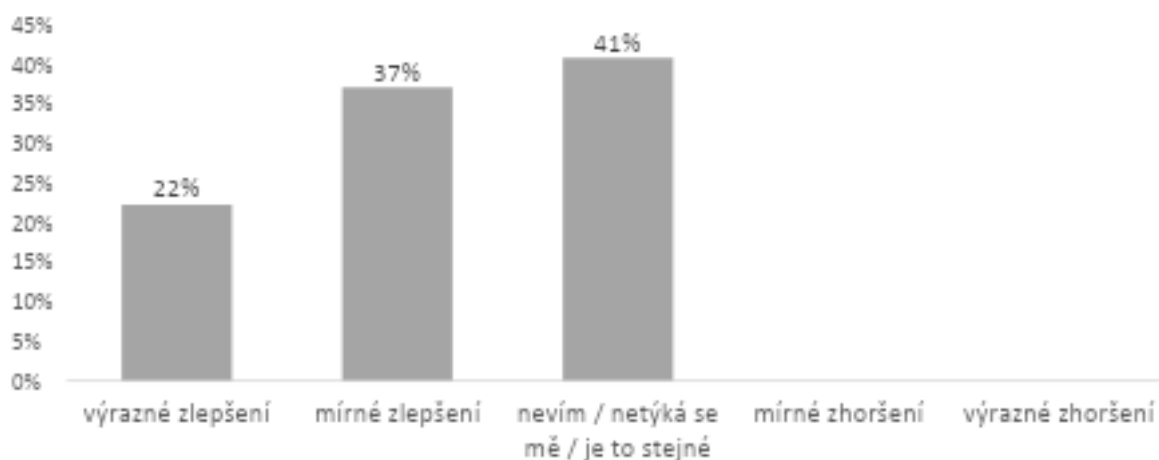
Součástí závěrečného hodnocení bylo též sebeposouzení posunu samotných klientů (N=27), kteří odpovídali na otázky, zda u nich došlo ke změně ve vybraných oblastech na základě absolvování programu. O největším posunu klienti referovali v oblastech zvládnutí vzteku, zlepšení partnerského vztahu i zlepšení vztahů s blízkými (grafy 11-13). Přehled všech výsledků uvádíme v tabulce 6.

Graf 12 - Procentuální četnost odpovědí; hodnocení posunu na základě absolvování programu

Graf 13 - Procentuální četnost odpovědí; hodnocení posunu na základě absolvování programu

Graf 14 - Procentuální četnost odpovědí; hodnocení posunu na základě absolvování programu

Došlo u vás díky terapii (v uvedených oblastech) ke změně?	výrazné zlepšení	mírné zlepšení	nevím / netýká se mě to / je to stejně	mírné zhoršení	výrazné zhoršení
Zvládání vzteku	41%	41%	19%	0%	0%
Zlepšení partnerského vztahu	26%	26%	41%	0%	7%
Zlepšení blízkých vztahů	22%	37%	41%	0%	0%
Zlepšení vztahů s dítětem/děťmi	19%	15%	67%	0%	0%
Spokojenost v zaměstnání	19%	26%	56%	0%	0%
Spokojenost s finanční situací	11%	26%	56%	7%	0%
Spokojenost v oblasti bydlení	7%	19%	70%	0%	4%
Řešení závislosti	15%	19%	67%	0%	0%

Tabulka 6 - Procentuální četnost odpovědí; hodnocení posunu na základě absolvování programu

	rozh odně ano	spíše ano	nevím	spíše ne	rozh odně ne
Cítíte se odpovědný/á za své násilné chování?	59%	26%	11%	4%	0%
Podařilo se vám narovnat vztahy s člověkem, který se cítí vašim chováním poškozený/ublížený?	30%	26%	15%	7%	22%

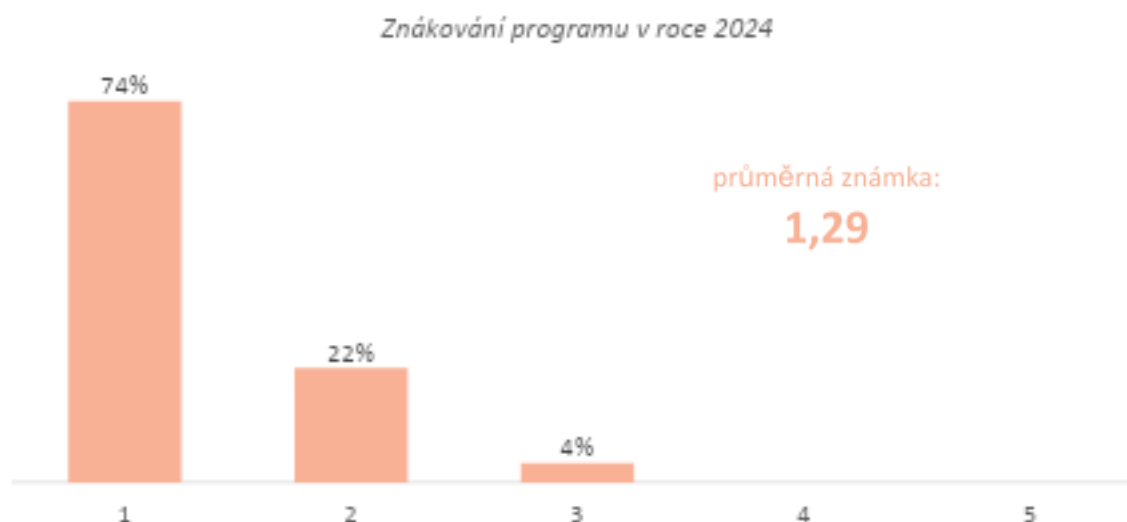
Tabulka 7 - Procentuální četnost odpovědí; hodnocení posunu na základě absolvování programu

Klienti dále hodnotili spokojenost s terapeutickým programem na škále 1-5, přičemž „1“ znamenala vysokou spokojenost a „5“ vysokou nespokojenost. Průměrné hodnocení vyšlo 1,29. Znamka odpovídala hodnocení v porovnání s předchozím rokem 2023 (známka 1,24). Ovšem v porovnání s předchozími roky zaznamenáváme v hodnocení programu postupné zlepšování. Oproti minulému roku jsme zde zaznamenali výrazné zlepšení. V roce 2022 dosáhlo průměrné hodnocení 1,78.

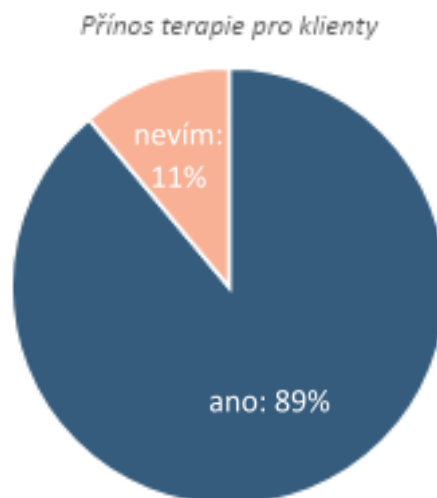
Při hodnocení přínosu terapie téměř 90% považovalo proběhlou terapii za přínosnou, 11% nedokázalo na danou otázku odpovědět.

Graf 15 - Porovnání průměrné „známky“ programu v posledních 4 letech

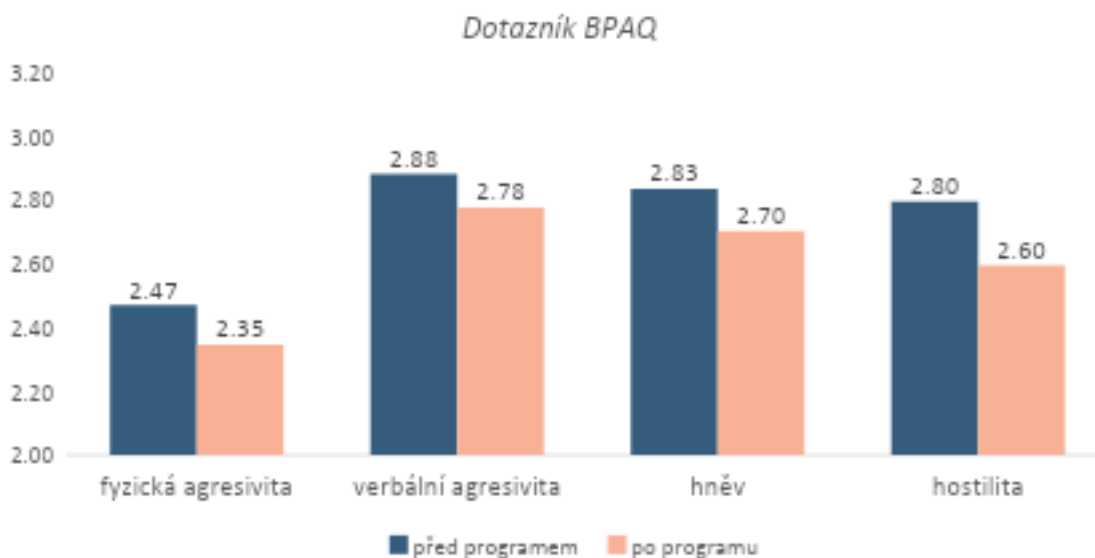
Graf 16 - Procentuální četnost odpovědí, známkování programu

Graf 17 - Procentuální četnost odpovědí, hodnocení přínosu terapie

Dotazník agresivity Busse a Perryho (BPAQ)

Dotazník BPAQ slouží ke zjištění úrovně agresivních tendencí, dává nám tedy informaci, s jakými oblastmi se klient potýká. Administrace tohoto dotazníků proběhla u 68 klientů, 27 z nich ho administrovalo i po skončení programu. Z výsledků tedy můžeme usuzovat nikoli na frekvenci násilného chování, ale celkové agresivní tendence. Dotazník BPAQ zatím nemá v ČR vytvořené standardizované statistické normy. Úroveň výsledných agresivních tendencí klientů (*graf 17*) je pro nás tedy pouze orientační.

Graf 18 – Porovnání výsledků dotazníku BPAQ před a po skončení programu

Z výsledků vyplývá, že agresivní tendence se u klientů snížily na všech zkoumaných rovinách (fyzická a verbální agrese, hněv i hostilita). Nejvýraznější posun je viditelný u škály hostility. Zajímavým zjištěním, které se shoduje s našimi zkušenostmi z terapie, je převaha verbální agrese nad fyzickou.

Naším cílem do budoucna je na základě sběru dat z tohoto dotazníku vytvořit statistické normy, abychom následně mohli individuální výsledky našich klientů (jejich agresivní tendence) využívat i v rámci terapie. Díky tomu budeme moci zaměřit terapii na danou oblast.

Dotazník MMPI-2

V roce 2024 jsme začali administrovat i dotazník MMPI-2, který slouží ke zjišťování vlastností osobnosti a přítomnosti psychických poruch, slouží jak k obecnému hodnocení osobnosti, tak k identifikaci specifických poruch. Obsahuje validizační škály i škály klinické (hypochondrie, deprese, hysterie, psychopatická odchylka, maskulinita, paranoia, psychastenie, schizofrenie, hypománie a sociální introverze). Naším cílem je vytvoření „profilu“ pachatelů násilí a též nalezení společných rysů a vlastností u klientů našeho programu. Dotazník vyplnilo celkem 31 klientů. Vzhledem k nízkému počtu dat plánujeme analyzovat data až v polovině roku 2026.

Kvalitativní hodnocení

Kvalitativní hodnocení je založeno na závěrečném hodnotícím rozhovoru s klientem a též na průběžném pozorování a hodnocení klienta terapeutem. Závěrečné hodnocení proběhlo v roce 2024 u 27 klientů, s dalšími spolupráce zatím probíhá. Níže uvádíme nejčastěji zmiňované oblasti, ve kterých jsme u klientů zaznamenávali posun či změnu. Oblasti se týkají jak chování klientů, tak i jejich tendencí či smýšlení:

- připuštění si či přijetí odpovědnosti za své činy
- zvýšení schopnosti sebenáhledu a schopnosti vidět své jednání i z pohledu svého okolí
- nalezení spouštěčů problematického chování
- objevení příčin agrese
- osvojení si zdravého způsobu vyjadřování vzteku
- porozumění sobě a svému okolí, zvýšení empatie vůči svým blízkým
- nalezení strategií, jak pracovat s problematickými (krizovými) situacemi
- zvýšení životní spokojenosti
- nalezení motivace k uskutečnění změn ve svém životě

Diskuse

Za hlavní nedostatek evaluačního (i terapeutického) procesu považujeme poměrně nízký počet klientů, kteří program v roce 2024 dokončili. Z celkového počtu 109 klientů ho v letošním roce úspěšně dokončilo 34 z nich, s 59 klienty spolupráce stále probíhá, 16 klientů program nedokončilo. Důvodem neukončení programu je často nízká motivace klientů. U mnohých z nich můžeme pozorovat motivaci vnějšími okolnostmi (např. nařízením soudu nebo přáním jejich blízkých osob). Součástí terapeutické práce je v těchto případech právě práce s motivací – aby sami klienti získali náhled na své chování a sami s ním chtěli něco udělat. S některými klienty byla též spolupráce ukončena ze strany terapeuta, kdy opakovaně na domluvené konzultace nechodili. U některých klientů hrály roli při ukončení terapie i vnější okolnosti (např. odstěhování, rozchod s partnerem v rámci párové terapie apod.). Naším cílem v roce 2025 je zvyšovat efektivitu, tedy snižovat počet klientů, kteří program nedokončí.

Zhodnocení úspěšnosti terapie, tj. změny u klientů, ovlivňuje právě zmíněný nižší počet klientů, kteří program dokončili a mohla u nich tak proběhnout i závěrečná evaluace (vyplnění výstupních dotazníků). Z tohoto pohledu mohou být výsledky zkresleny. U námi prezentovaných výsledků (rozdílů před a po terapii) jsme pracovali pouze s daty těch klientů, kteří program dokončili. Od klientů, kteří program nedokončili, bohužel „výstupní“ data nemáme. Při porovnání rozdílů jsme pracovali se vzorkem 27 vstupních a výstupních dotazníků.

U subjektivního hodnocení spokojenosti klientů s programem lze předpokládat i snahu klientů se terapeutovi „zavděčit“ či vypadat v jeho očích lépe. Lze zde tedy uvažovat i o záměrném kladnějším hodnocení programu ze strany klientů a tím zkreslení reálného stavu věci. Za úspěch považujeme průměrné hodnocení spokojenosti, které dosáhlo 1,29 (na škále 1-5).

V letošním roce se nám podařilo nově založit program pro děti a mladistvé Teen terapie. Během roku začali do terapie vstupovat první klienti, v prosinci 2024 jsme pro ně též zřídili a „rozběhli“ chatové poradenství. Za poslední měsíc tohoto roku chatové poradenství využilo 10 klientů, což je výrazně méně, než jsme předpokládali. Jedním z důvodů je prodlení při IT tvorbě webové aplikace chatu. IT řešení chat poradny jsme si nechali vytvořit speciálně pro naše potřeby na klíč. Původně jsme předpokládali spuštění chat poradny v červnu 2024. Potýkali jsme se ale s technickými problémy (webové rozhraní, zavedení nového webového systému Diakonie a nutnost speciálně pro chat upravit IT řešení webu, funkčnost na mobilních zařízeních, uživatelská přívětivost aplikace, testování před spuštěním apod.) Aplikaci se nám tedy podařilo spustit až v prosinci 2024, což mělo vliv na počet klientů, kteří ji v roce 2024 mohli využít. Další důvody (nízkého počtu klientů) spatřujeme v tom, že mladí lidé o této možnosti zatím nevědí, propagace probíhala po spuštění především na sociálních sítích po uvedení chat poradny do provozu, tj. v prosinci 2024. Je pro nás tedy výzvou, abychom v dalším roce dokázali děti a mladistvé oslovit a zvýšit tak počet těch, kteří naše služby využijí.

Jedním z nástrojů, jak zjišťovat efektivitu programu, je i tzv. „post dotazník“, který klienti vyplňují 6 měsíců po skončení terapie. Tím se snažíme zjistit stálost změny v jejich chování. Jinými slovy, zda má terapie dlouhodobější vliv, zda se klientům daří nenásilné chování zachovat i nadále. V praxi probíhá administrace dotazníků tím způsobem, že terapeut daného klienta po půl roce po skončení terapie osloví - nejčastěji e-mailem, s prosbou o vyplnění online dotazníku. Jejich návratnost je ale bohužel

nížká, v roce 2024 se nám od klientů vrátilo pouze 5 dotazníků, nemůžeme z nich tedy vyvozovat žádné závěry (statisticky je zpracovávat). V následujících letech se pokusíme klienty již v rámci terapie motivovat a více je na důležitost zpětné vazby upozorňovat, abychom získali více dat a měli tak přehled o efektivitě programu i s časovým odstupem.

Závěr

S průběhem projektu jsme spokojeni, ale zároveň si uvědomuje nedostatky, na které se potřebujeme v následujícím průběhu zaměřit, abychom naplnili všechny předpokládané cíle a naplnili potřebná kritéria. Z dotazníků zkoumajících úspěšnost terapie vyplývá, že klienti referují o změně ve svém chování. Frekvence agresivních projevů se v naprosté většině snížila a sami klienti pozorují změny při zvládání vzteku i ve zlepšení vztahů s partnerem a blízkými osobami. Považujeme za úspěch, že 89 % klientů zhodnotilo proběhlou terapii jako přínosnou. Tyto výsledky jsou i pro nás povzbuzením a motivací do další práce. V následujícím roce bychom se chtěli zaměřit na následující oblasti:

- zvýšení efektivity programu (poměr klientů, kteří úspěšně dokončí program)
- navázání spolupráce s dalšími organizacemi a institucemi
- propagace a postupné navyšování počtu klientů v Teen terapii programu Stop násilí pro mladistvé (v rámci individuální terapie i chatového poradenství)
- navázání spolupráce s věznicemi a rozvoj terapeutického programu pro vězně

Přílohy

	před programem					po programu				
	nikdy	zřídka	1-2x měsíčně	1-2x týdně	den denně	nikdy	zřídka	1-2x měsíčně	1-2x týdně	den denně
Jak často jste se v poslední době (1-3 měsících) dopouštěl/a následujícího jednání?										
facký	71 %	29 %	0 %	0 %	0 %	92 %	4 %	4 %	0 %	0 %
způsobení bolesti a zranění	67 %	29 %	4 %	0 %	0 %	83 %	13 %	4 %	0 %	0 %
rozbíjení věcí	46 %	38 %	17 %	0 %	0 %	83 %	13 %	4 %	0 %	0 %
zastrašování	46 %	42 %	13 %	0 %	0 %	88 %	13 %	0 %	0 %	0 %
ponižování, posmívání, urážky	50 %	29 %	21 %	0 %	0 %	75 %	21 %	4 %	0 %	0 %
nadávky	8 %	38 %	33 %	21 %	0 %	67 %	13 %	17 %	4 %	0 %
křik	13 %	29 %	25 %	25 %	8 %	29 %	50 %	13 %	8 %	0 %
odmítání komunikace (tichá domácnost)	33 %	46 %	13 %	8 %	0 %	58 %	33 %	8 %	0 %	0 %
fyzické omezování v pohybu, držení	83 %	17 %	0 %	0 %	0 %	88 %	13 %	0 %	0 %	0 %
vyhrožování (osobně, telefonicky, sms apod.)	67 %	25 %	4 %	4 %	0 %	96 %	4 %	0 %	0 %	0 %
stalking	92 %	4 %	4 %	0 %	0 %	96 %	4 %	0 %	0 %	0 %
skrytá kontrola (pomocí mobilních aplikací, prolomení hesla do PC, e-mailu...)	96 %	4 %	0 %	0 %	0 %	100 %	0 %	0 %	0 %	0 %
kontrola a určování, kam partner/ka smí chodit, s kým se potkávat	83 %	17 %	0 %	0 %	0 %	83 %	13 %	0 %	4 %	0 %
odpírání přístupu k financím, nepřiměřená kontrola financí	96 %	4 %	0 %	0 %	0 %	100 %	0 %	0 %	0 %	0 %
vynucování sexu	92 %	0 %	4 %	0 %	4 %	92 %	4 %	4 %	0 %	0 %
vynucování sexuálních praktik, které partner/ka odmítá	88 %	8 %	4 %	0 %	0 %	96 %	0 %	4 %	0 %	0 %

Tabulka 8: Procentuální četnost odpovědí v Dotazníku frekvence agresivních projevů

Program Stop násilí
Diakonie ČCE – Středisko celostátních programů a služeb
Terapeutické centrum Zvonařka
Šafaříkova 1, Praha 2
tel. +420 777 734 172
e-mail: stop@nasilivevtazich.cz
www.nasilivevtazich.cz; www.scps.diakonie.cz

Diakonie
Českobratrské církve evangelické

Program Stop násilí finančně podporují: Evropský sociální fond - Operační program Zaměstnanost +, Ministerstvo vnitra ČR v rámci dotačního programu Prevence sociálně patologických jevů se zaměřením na prevenci a eliminaci domácího násilí prostřednictvím práce s násilnými osobami a osobami nezvládající agrese ve vztazích; Ministerstvo spravedlnosti ČR z dotačního titulu Rozvoj probačních a resocializačních programů pro dospělé pachatele; Magistrát hlavního města Prahy v oblasti prevence kriminality a městské části Praha 2, 3, 4, 6, 8 a 10.

www.nasilivevtazich.cz
www.behprotinasili.cz

@programstopnasili

@stop_nasili

<https://x.com/StopNasili>